

Obsah

1. ÚVOD	15
2. SOUČASNÉ VYMEZENÍ ČELEDI HOMINIDAE	17
3. METODY STUDIA EVOLUCE HOMINIDŮ	19
3.1. Doklady o evoluci fosilních primátů	19
3.2. Metody analýzy fosilního materiálu	19
3.3. Metody analýzy paleoekosystémů	20
3.4. Relativní datování	20
3.5. Absolutní datování	21
4. EVOLUCE NEJSTARŠÍCH PRIMÁTŮ – VZNIK NADČELEDI HOMINOIDEA	23
5. PŮVOD HOMINIDŮ	27
5.1. Prokonsulové a afropitéci	28
5.2. Dryopitéci – blízcí příbuzní hominidů	30
5.3. Příčiny vzniku hominidů	32
5.4. Vznik bipedie a ekologická diferenciacie hominidů	33
5.5. Teoretické aspekty vzniku bipedie	34
5.6. Příčiny vzniku bipedie	34
6. EVOLUCE RANÝCH HOMINIDŮ	37
6.1. Archaičtí hominini	37
6.1.1. Sahelanthropus tchadensis	37
6.1.2. Orrorin tugenensis	39
6.1.3. Ardipithecus ramidus	39
6.2. Australopitéci	40
6.2.1. Archaičtí australopitéci	41
6.2.1.1. Australopithecus anamensis	42
6.2.1.2. Australopithecus afarensis	42

6.2.2. Další nálezy archaických australopitéků	46
6.2.3. Změny ve fylogenezi australopitéků ve středním pliocénu	47
6.2.4. Robustní australopitéci	48
6.2.4.1. Australopithecus africanus	49
6.2.4.2. Australopithecus aethiopicus	50
6.2.4.3. Australopithecus robustus	51
6.2.4.4. Australopithecus boisei	54
6.3. Vznik rodu Homo	55
6.3.1. Australopithecus garhi – přímý předchůdce rodu Homo	55
6.3.2. Raní zástupci rodu Homo	56
6.3.2.1. Homo habilis	58
6.3.2.2. Homo rudolfensis	60
6.4. Další evoluce rodu Homo – vznik Homo erectus	61
7. HOMINIZAČNÍ PROCES	63
7.1. Definice hominizačního procesu a problematika jeho interpretace	63
7.2. Současné komplexní pojetí hominizačního procesu	63
7.3. Základní faktory hominizace	64
7.4. Hlavní etapy hominizačního procesu	65
8. HOMO ERECTUS – PRVNÍ SKUTEČNÝ ČLOVĚK	67
8.1. Homo ergaster	69
8.2. Rozšíření a evoluce člověka vzpřímeného	73
8.3. Kolonizace Evropy – Homo erectus nebo Homo sapiens?	77
9. EVOLUCE ČLOVĚKA VE STŘEDNÍM PALEOLITU	79
9.1. Homo heidelbergensis	80
9.2. Archaický Homo sapiens sensu stricto	84
10. VZNIK MODERNÍCH LIDSKÝCH FOREM	89
10.1. Neandertálci	92
10.2. Anatomicky moderní člověk	97
10.2.1. Etapa aurignacká	100
10.2.2. Etapa gravettská	101
10.2.3. Etapa magdalénská	101
11. ETNOGENEZE A SOCIOKULTURNÍ EVOLUCE	107
11.1. Definice etnických skupin – staré a současné názory	107
11.2. Sociokulturní evoluce – co je sapientace?	108
11.3. Neolit, diferenciací lidských populací, domestikace a formování antropoeosystémů	109
11.4. Vznik moderní sociální organizace a kořeny civilizace	110

12. KOLONIZACE SVĚTA V PRŮBĚHU EVOLUCE HOMINIDŮ	111
12.1. Obecné předpoklady kolonizace světa člověkem	111
12.2. Osídlování světa jako ekologický proces evoluce hominidů	111
12.3. Historie kolonizace světa člověkem a jeho předky	112
12.3.1. Fáze raných hominidů	112
12.3.2. Rozšíření starobylých forem rodu Homo – pionýrská fáze	113
12.3.3. Rozšíření starobylých forem rodu Homo – kolonizační fáze I. – vznik archaických forem Homo sapiens	113
12.3.4. Rozšíření starobylých forem rodu Homo – kolonizační fáze II. – rozvoj archaických forem Homo sapiens	114
12.3.5. Rozšíření anatomicky moderního člověka – pionýrská fáze	114
12.3.6. Rozšíření anatomicky moderního člověka – kolonizační fáze I. – „kulturní revoluce“	115
12.3.7. Rozšíření anatomicky moderního člověka – kolonizační fáze II. – změna adaptivní strategie	116
13. O AUTOROVI	117
14. O AUTOROVI VÝTVARNÝCH DĚL	119
15. ZAOSTŘENÍ PROBLÉMU	123
15.1. Václav Vančata: Klíčové momenty evoluce hominidů – jaké byly cesty k člověku?	123
16. ROZVOLNĚNÍ PROBLÉMU	133
16.1. Jaroslav Malina: První pozemšťan	133
17. LITERATURA (CITOVANÁ, POUŽITÁ A DOPORUČENÁ)	161
18. VÝKLADOVÝ REJSTŘÍK DŮLEŽITĚJŠÍCH JMEN A POJMŮ	171